

Kommunledningsförvaltningen
Magnus Åsman
0171-62 62 16
magnus.asman@enkoping.se

Kommunstyrelsen

Översyn av den politiska organisationen

Förslag till kommunfullmäktiges beslut

1. Kommunfullmäktige tillsätter en parlamentarisk arbetsgrupp för översyn av den politiska organisationen.
2. Den tillsatta arbetsgruppen får i uppdrag att genomföra en översyn av den politiska organisationen i enlighet vägledande principer:

Politisk vision och målbild för Enköpings kommun utgör grund.

Översynen fångar in megatrender och samhällsförändringar.

Översynen tar grund i aktuell forskning om politisk organisering.

Översynen och dess förslag ska möjliggöra tillitsbaserad styrning.

Strävan är att skapa en tydlig och effektiv politisk styrning. Fokus ligger på gränssnitt/gråzoner mellan nämnders uppdrag samt reglementen och lagrum.

Översynen har som utgångspunkt att Enköpings kommun är en tillväxtkommun med målbilden att den politiska organisationen är anpassad till ekonomisk-, grön- och social hållbarhet.

3. Kostnader som föranleds av översynen finansieras inom kommunfullmäktiges ram.
4. Den tillsatta parlamentariska arbetsgruppen återkommer till kommunfullmäktige med ett förslag på politisk organisation senast juni 2022.

Ärendet

Bakgrund

Sveriges regioner och kommuner har identifierat tio trender fram till 2030 som kommuner måste förhålla sig. Exempel på dessa trender är nya livsmönster som påverkar platsbundenhet, att välfärdsbrottslighet slukar allt mer resurser, en ökad polarisering och utsatthet, att det lokala och regionala handlingsutrymmet utmanas, tillitens betydelse uppmärksammas allt mer, komplexa samhällsutmaningar kräver nya arbetssätt, samt en ökad medvetenhet om samhällets sårbarhet.

Ovanstående trender i kombination med globala drivkrafter inom demografi, klimatförändringar, teknikutveckling och värderingsförändringar gör att både kommunens arbetssätt och organisering kontinuerligt behöver anpassa sig till nya förutsättningar. Förutom kontinuerlig anpassning baserad på omvärldsanalys och ovan beskrivna trender så har i olika forum framkommit särskilda behov för Enköping att generellt öka kommunens förmåga att hantera komplexa samhällsutmaningar som berör flera nämnder. Exempelvis åtgärder och strategier som långsiktigt syftar till att minska försörjningsstöd och öka inkludering eller att få en effektiv styrning hur kommunens bolag kan användas för att förverkliga kommunfullmäktiges långsiktiga mål.

Inför varje mandatperiod finns möjlighet att se över den politiska organisationen och kommunstyrelsen föreslår att en sådan genomförs. Översynen görs i form av en parlamentarisk tillsatt beredning där kommunledningsförvaltningen bistår utredningen med stöd.

Ärendets beredning

Utredningens vägledande principer har kommunstyrelsen arbetat fram i dialog i med kommunstyrelsens arbetsutskott den 12 oktober samt i kommunstyrelsen den 26 oktober. Beredningens uppdrag föreslås vara reglerat genom att fullmäktige fastställer utredningens vägledande principer. Kommunstyrelsens arbetsutskott har begärt in synpunkter och inspel från de politiska partierna hur processen bör se ut. Synpunkterna kommer in till kommunledningsförvaltningen den 2 november för vidare hantering.

Kommunstyrelsen föreslår följande principer som vägledande för översynen;

1. Politisk vision och målbild för Enköpings kommun utgör grund.
2. Översynen fångar in megatrender och samhällsförändringar.
3. Översynen tar grund i aktuell forskning om politisk organisering.
4. Översynen och dess förslag ska möjliggöra tillitsbaserad styrning.
5. Strävan är att skapa en tydlig och effektiv politisk styrning. Fokus ligger på gränssnitt/gråzoner mellan nämnders uppdrag samt reglementen och lagrum.
6. Översynen har som utgångspunkt att Enköpings kommun är en tillväxtkommun med målbilden att den politiska organisationen är anpassad till ekonomisk-, grön- och social hållbarhet.

Kommunledningsförvaltningens bedömning

Beredningen föreslås bestå av en ledamot från varje parti i kommunfullmäktige samt kommunfullmäktiges presidium. En ordförande och vice ordförande utses för beredningsgruppen, vilket kan vara kommunfullmäktiges presidium. Den särskilda beredningen har stöd i arbetet av kommunledningsförvaltningen. Gruppen sammansättning beslutas i ett separat valärende.

Tidsplan

För att kunna förbereda för en eventuell ny politisk organisation som ska gälla inför nästkommande mandatperiod behöver beslut om en översyn av den politiska organisationen beslutas av kommunfullmäktige i december 2021 och förslag till eventuell ny politisk organisation i kommunfullmäktige senast juni 2022.

För att uppfylla beredningskravet inför beslut i kommunfullmäktige behöver förslaget remitteras till berörda nämnder. Detta innebär att en stor del av arbetet behöver ske komprimerat i början av 2022. Medlemmarna i den valda beredningsgruppen behöver vara beredd på att avsätta någon heldag i början av året och flera arbetsmöten under årets första månader. Av kalenderskäl kan det vara nödvändigt med extra nämndssammanträde för vissa nämnder för att de ska hinna besluta om remissvar.

Arbetsformer

För att arbete ska kunna ske komprimerat föreslås workshops i en kombination av heldagar samt kortare arbetspass. Exempel på områden som behöver behandlas innan gruppen formulerar förslag är genomgång av nuvarande nämndorganisation med reglementen och nämnders ansvarsområden, modeller för politisk organisation, obligatoriska nämnder, frivilliga nämnder, antal nämnder och ledamöter. Vidare behöver effektivitet i styrning och frågor om lokal demokrati, mellanvaldemokrati och invånardialoger diskuteras. Fördjupningar kan ske inom de tematiska områden som den parlamentariska gruppen väljer. Externa sakkunniga kan kallas som stöd i arbetet eller som föredragshållare.

Utredningen berör enbart den politiska organisationen men en översyn av förvaltningsorganisation kan bli en följd av den politiska översynen. I så fall ansvarar kommundirektör för att initiera utvecklingsarbete kring förvaltningsorganisationen och att lyfta denna till politiska beslut i de fall detta behövs.

Utredningen berör inte politiska arvoden och villkor som ger förutsättningar för deltagande i politiskt arbete. Den frågan föreslås hanteras av en särskild arvodeskommitté.

Ekonomiska konsekvenser

Kostnaderna för den parlamentariskt tillsatta beredningen består av extra tillkommande mötesarvoden, kostnader för inackordering samt eventuell kostnad för extern föredragshållare. Vid ett antagande på ett tvådagarsmöte, ett lunch till lunch möte samt tre till fyra uppföljande arbetsmöten blir kostnaden

cirka 200 000 kr. Kostnader för eventuella extra nämndssammanträden för att besluta om remissvar är inte medräknade.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, daterad 2021-10-28

Presentation "Översyn av politisk organisation", daterad 2021-10-29

Ulrika K Jansson
Kommundirektör
Enköpings kommun

Hannu Högberg
Stabschef
Enköpings kommun

Beslutet skickas till:

Alla nämnder, för kännedom

Politisk översyn av nämndorganisation

KSAu 2021-10-12

Förslag på beslut i KF, december 2021

1. Kommunfullmäktige bildar en parlamentarisk arbetsgrupp med medlemmarna: xxx
2. Kommunfullmäktige ger den parlamentariska arbetsgruppen i uppdrag att genomföra en översyn av politisk organisation omfattande nämnder samt förslag till reglementen med lagrum innan valet 2022.
3. Översynens tillkommande kostnader finansieras inom kommunfullmäktiges ram.
4. Den parlamentariska arbetsgruppen ska återkomma till kommunfullmäktige med förslag på politisk organisation senast juni 2022.

Vägledande principer för översynen av politiska nämnder

- Politisk vision och målbild för Enköpings kommun utgör grund,
- Översynen fångar in megatrender och samhällsförändringar
- Översynen och dess förslag ska möjliggöra en tillitsbaserad styrning.
- Strävan är att nå helheter, fokus ligger på gränssnitt/gråzoner mellan nämnders uppdrag (reglementen och lagrum),
- Enköping växer; politisk organisation är anpassad till ekonomisk-, grön- och social hållbarhet.

Översyn av sammansättning av samt styrdokument för kommunägda bolag sker i parallell process.

Exempel på frågor att titta på

1. Bör nuvarande nämndindelning bestå nästkommande mandatperiod eller finns grund för att se över indelningen?
2. Hur bibehålls förtroende för kommunens politiska styrning via organiseringen?
3. På vilka sätt kan en den politiska organisationen skapa förutsättningar för invånares delaktighet och medskapande?
4. Hur kan den politiska arenan öka förutsättningar för bättre styrning och ökad effektivitet, och därmed kommunens förmåga att möta nya samt ökade åtaganden med befintliga resurser?

Översyn förvaltningsorganisation

Ligger utanför det här uppdraget men kommer troligen bli en konsekvens av den politiska översynen.

Kommundirektör ansvarar för att initiera utvecklingsarbete kring detta och för att lyfta det till politiska beslut om omfattningen kräver detta.

Ekonomiska konsekvenser

Översynen leder till viss ökning av mötesarvoden våren 2022 för kommunstyrelsen.

Översynen föreslås finansieras inom kommunfullmäktiges ram.

Strävan är att eventuella förändringar av nämndorganisation ska ske inom total befintlig ekonomisk ram.

Utredningen dockar mot aktuell forskning om kommunal politisk organisering.

SKR rapport från maj 2021

Politisk organisation i kommuner och regioner

SKR podd från juli 2021

#46 Kommuners politiska organisation

Demokratiresan - en podcast från SKR

Release Date: 09/07/2021

MORE EPISODES

SKR har i en kartläggning undersökt vilka olika typer av politisk organisation som förekommer bland landets kommuner och regioner. I detta avsnitt deltar Bo-Per Larsson, författare till rapporten, och Martin Lidhamn från SKR. De berättar om resultatet samt de dilemman som en organisation ställs inför vid val av politisk organisering.

Medverkande: Bo- Per Larsson, senior konsult, och Martin Lidhamn, SKR

Programledare: Nils Munthe, SKR

Tid: 32:47

Tidsplan - 2021

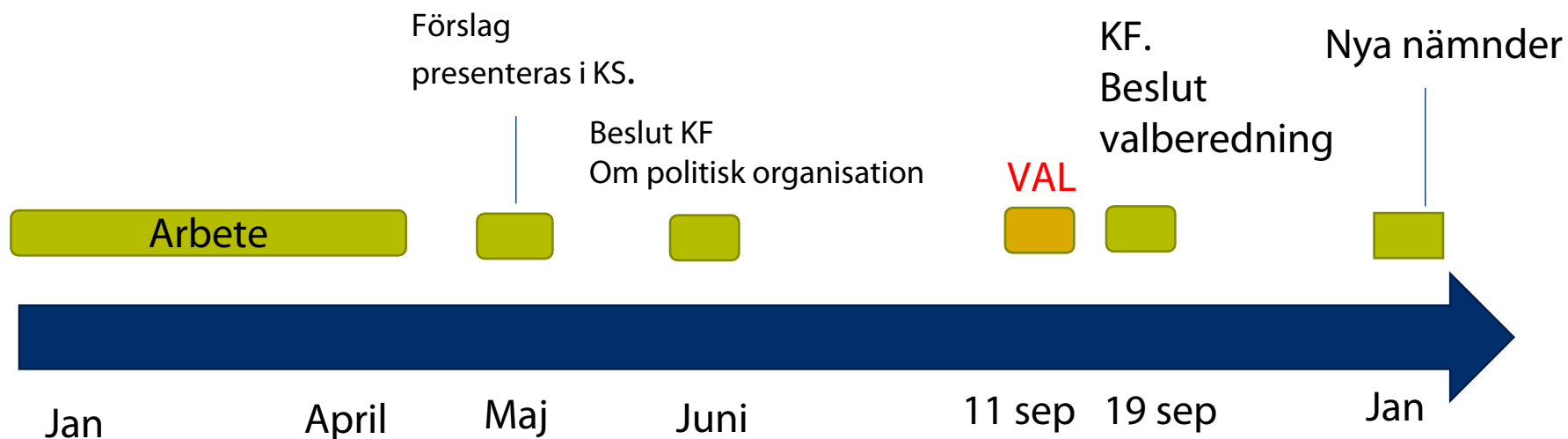
26 oktober. KS – Information: övergripande syfte för översyn presenteras, inspel från kommunstyrelsen inför formulering av uppdragsbeskrivning.

23 november. KS – Förvaltningen redovisar förslag till fullmäktiges beslut. Uppdragsbeskrivning och parlamentarisk arbetsgrupp.

12 december – KF - beslut om att ge parlamentarisk arbetsgrupp i uppdrag att genomföra översynen. Arbetsgrupp återkommer till fullmäktige i juni 2022 med förslag på politisk organisation.

Tidsplan för beslut - 2022

Mål:
Förslag till beslut KF
juni 2022

Tidsplan för arbetet 2022

1. Workshop, 2 dagar med övernattnig, slutet av januari. Parlamentarisk arbetsgrupp utsedd av kommunfullmäktige. Arbetet leds av kommundirektör, stöds/koordineras av KLF stabschef.

Innehåll (exempel):

- *Uppdrag/arbetsprocess., Nuvarande nämndorganisation, genomgång av reglementen. Tidigare utredningar i Enköping om politisk organisering.*
- *Modeller för politisk organisation. Dilemman vid val av politisk organisering. Obligatoriska nämnder, antal nämnder, antal ledamöter, lokal demokrati, effektivitet etc. Användandet av kommunfullmäktigeberedningar för långsiktiga visionära frågor?*
- *Tematiska områden, fördjupningar. Mellanvalsdemokrati, invånardialoger*

2. Workshop, 1 dag, mars Formulering av ev. förslag.

3. Avstämning 3, April, Fastställande av slutförslag.